

Riktlinjer för beslut enligt socialtjänstlagen och lag om stöd och service till vissa funktionshindrade

Beslutad av Omsorgs- och socialnämnd: 2019-02-05/§ 17

Diarienummer: OSN/2018:202

Dokumentansvarig nämnd: Omsorgs- och socialnämnden

Dokumentansvarig tjänsteperson: Verksamhetschef IFO

Innehållsförteckning

1.	Inledning	4
1.1	Mjölby kommuns värdegrund.....	4
1.2	Barns bästa och barns rätt att komma till tals.....	4
1.3	Nätverkslag	5
2.	Allmänt om bistånd enligt SoL och insatser enligt LSS	5
2.1	Värdegrund och individens behov i centrum.....	5
2.2	Syfte med riktlinjerna.....	6
2.3	Skälig levnadsnivå och goda levnadsvillkor	6
2.4	Lika rättigheter och möjligheter	7
2.5	Våld i nära relationer	7
2.6	Samtycke.....	7
2.7	Informationsskyldighet till den enskilde	7
2.7.1	Information mellan professioner.....	7
2.8	Dokumentation hos myndighet och i verksamheten	8
3.	Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård	8
4.	Samordnad individuell plan (SIP)	8
5.	Socialtjänstlagen	9
5.1	Bistånd i ordinärt boende	9
5.1.1	Hemtjänst	9
5.2	Serviceinsatser.....	11
5.3	Övriga insatser inom hemtjänsten	11
5.4	Hemtjänst till asylsökande	11
5.5	Förenklad biståndshandläggning enligt 4 kapitlet 2 a § SoL.....	12
5.5.1	Kriterier för förenklad biståndshandläggning	12
5.5.2	Besluten är inte överklagningsbara	12
6.	Hälso- och sjukvård	13
6.1	Hälso- och sjukvårdslagen, HSL.....	13
6.2	Egenvård.....	13
7.	Boendestöd.....	14
8.	Kontaktperson	14
9.	Bistånd i form av anhörigstöd	15
9.1	Hemtjänst/boendestöd som utförs av anhörig	15
9.2	Anhörigbidrag enligt 4 kapitlet 2 § SoL.....	15

10.	Bistånd i form av dagverksamhet för personer med demensdiagnos.....	16
11.	Bistånd i form av daglig sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning.....	16
12.	Avlösarservice enligt 4 kapitlet 1 och 2 §§ SoL.....	17
13.	Växelvård	17
14.	Korttidsboende enligt 4 kapitlet 1 § SoL.....	18
15.	Trygg hemgång	19
16.	Bistånd i form av särskilt boende	19
16.1	Särskilt boende för personer med demenssjukdom	20
16.2	Rätten att bo tillsammans i särskilt boende enligt 4 kapitlet 1c § SoL.....	20
16.2.1	När båda makarna har behov av särskilt boende enligt 2 kapitlet 2 § SoL.....	20
16.2.2	När den medboende klarar sig utan stöd.....	21
16.2.3	Hälso- och sjukvårdsinsatser för den medboende	21
16.2.4	När den medboende är i behov av stöd.....	21
16.2.5	Parbo – när den ena avlider.....	21
16.3	Vid anvisning av särskilt boende	22
17.	Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade.....	22
17.1	Personkretsbedömning	22
18.	Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS.....	23
19.	Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	24
20.	Kontaktperson enligt 9 § 4 LSS.....	24
21.	Avlösarservice i hemmet enligt 9 § 5 LSS	25
22.	Korttidsvistelse utanför det egna hemmet enligt 9 § 6 LSS.....	25
23.	Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt 9 § 7 LSS.....	26
24.	Bostad med särskild service för barn eller ungdomar enligt 9 § 8 LSS.....	26
25.	Bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS.....	27
26.	Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS	28
27.	Ansvarsfördelning mellan bosättnings- och vistelsekommun	28
28.	Sökande från annan kommun, permanent vistelse enligt 2 a kapitlet 8 och 9 §§ SoL.....	29
29.	Uppföljning och omprövning.....	29
30.	Förtydligande av ord och begrepp	31

1. Inledning

Mjölby kommuns riktlinjer rör myndighetsutövningen enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Insatser enligt SoL och LSS är frivilliga och beviljas utifrån ansökan från den enskilde.

Vid utredning av behov av insatser enligt SoL och LSS tillämpas evidensbaserad praktik. Det innebär att biståndshandläggaren väger samman sin expertis med bästa tillgängliga kunskap, den enskildes situation, erfarenheter och önskemål samt lagens möjligheter.

Förtydligande av ord och begrepp finns i slutet av dokumentet.

1.1 Mjölby kommuns värdegrund

Mjölby kommuns värdegrund utgår från medborgarens behov, önskemål och delaktighet. Vi bemöter medborgare på ett kompetent och respektfullt sätt. Vi ser samverkan som en förutsättning för värdeskapande förbättringar. I Mjölby kommun är vi engagerade och modiga, vi ser utmaningar som möjligheter och fokuserar alltid på resultat.

1.2 Barns bästa och barns rätt att komma till tals

Vid åtgärder som rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas. Det framgår av både SoL och LSS. När en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter. Inom LSS ska barns bästa särskilt beaktas. Om rätt till insats föreligger ska inte avslag ges med hänsyn till barns bästa, därför är det viktigt att verkställigheten utformas utifrån barns bästa. När en åtgärd riktas till ett barn ska barnets rätt att komma till tals övervägas. Om barnet inte kan förmedla sin åsikt ska man träffa barnet för att på så sätt bilda sig en uppfattning om barnets situation.

Om en insats riktar sig till en vuxen men barn finns i hemmet, ska det beaktas hur barnet påverkas av insatsen. Ett ställningstagande behöver tas i utredningen kring lämpliga insatser utifrån ett barnperspektiv.

1.3 Nätverkslag

I linje med Mjölby kommuns vision har nätverksarbete stor roll i det dagliga arbetet på enheten. En person med svårigheter har alltid ett mer eller mindre stort personligt och professionellt nätverk av människor som är beredda att ge stöd och hjälp. I nätverksarbete fokuseras det på dessa stödpersoner, och intentionen är att samordna nätverkets stöd. Arbetet genomförs i form av möten med hela eller delar av nätverket och den person som behöver hjälp. Mötena leds av en nätverksledare som styr samverkan i en konstruktiv riktning. Metoden är verkningsfull genom att engagera många goda krafter. Fokus i arbetet är medborgare och kunder. Samverkan är i fokus, och inriktningen är att frigöra de resurser som finns runt den enskilde. Metoden med nätverksarbete kräver ett kreativt förhållningssätt. Nätverksarbete ska finnas som en del i all utredning och handläggning inom enheten, vilket är en del av ett helhetstänk runt den enskilde.

2. Allmänt om bistånd enligt SoL och insatser enligt LSS

2.1 Värdegrund och individens behov i centrum

Riktlinjerna för insatserna har sin utgångspunkt i socialtjänstlagens värdegrund och LSS - lagstiftningens intention att främja goda levnadsvillkor, liksom individens behov i centrum (IBIC). IBIC är utformat utifrån 11 livsområden:

- Lärande och att tillämpa kunskap
- Allmänna uppgifter och krav
- Kommunikation
- Förflyttning
- Personlig vård
- Hemliv
- Mellanmänniska interaktioner och relationer
- Viktiga livsområden
- Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv
- Känsla av trygghet
- Personligt stöd från personer som vårdar och stödjer den enskilde

2.2 Syfte med riktlinjerna

Riktlinjerna ska ge konkret stöd för hur uppgifter ska utföras. Riktlinjer som antas i verksamheten ska precisera hur något ska uppnås. Syftet med riktlinjerna är att skapa ett enhetligt synsätt vid bedömningar och att medborgarnas ansökningar ska behandlas på ett rättssäkert sätt. En helhetsbedömning av den enskildes totala situation måste alltid göras i varje enskilt fall. Ytterst är det dock alltid den enskildes behov av stöd och hjälp som är avgörande vid beslut om insats. Riktlinjerna utgår från 4 kapitlet 1 § SoL som reglerar rätten till bistånd.

Riktlinjerna utgår även från bland annat 5 kapitlet 5 § SoL som omfattar särskilt boende, 4 kapitlet 1 c § SoL gällande parboende i särskilt boende och 5 kapitlet 10 § SoL om anhörigstöd.

När det gäller insatser enligt LSS utgår riktlinjerna ifrån 9 § 1-10. Insatserna beviljas till personer som anges i 1 § LSS och som behöver hjälp i sin dagliga livsföring om deras behov inte tillgodoses på annat sätt enligt 7 § LSS.

SoL är en målinriktad ramlag som ökar möjligheten att utforma verksamheten med utgångspunkt från lokala förutsättningar och behov. I lagen anges målen för verksamheten och vilka resultat som ska åstadkommas men i regel inte hur detta ska uppnås. Riktlinjerna förhåller sig till aktuell rättspraxis, förarbeten till gällande lagar och bindande föreskrifter från Socialstyrelsen.

Insatserna ska anpassas till den enskildes egna förutsättningar och individuella behov.

Utredningsenheten får aldrig ta över ansvaret från den enskilde utan verksamheten skall inriktas på att den enskilde i möjligaste mån behåller ansvaret alternativt tar tillbaka ansvaret för den egna situationen. Insatserna ska alltid syfta till att stärka den enskildes möjligheter till ett självständigt liv.

2.3 Skälig levnadsnivå och goda levnadsvillkor

Utredningsenhetens omsorg om den enskilde ska inriktas på att personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. För att uppnå det behöver man värna och respektera den enskilda personens rätt till privatliv och kroppslig integritet, självbestämmande, delaktighet och individanpassning. Den enskilde ska genom bistånd enligt SoL tillförsäkras en skälig levnadsnivå och genom insatser enligt LSS tillförsäkras goda levnadsvillkor. Det innebär inte bara en nivåbestämning utan ger också uttryck för vilken form av insats, vård och stödformer som kan komma i fråga. Vid bedömning av vilken insats som kan vara aktuell måste en sammanvägning göras av olika omständigheter, främst den enskildes behov och önskemål, den önskade insatsens lämplighet som sådan samt kostnaderna för den önskade insatsen i jämförelse med andra insatser.

Myndighetsutövningen ska vara effektiv och rättssäker, insatser ska tillsättas med utgångspunkt i lägsta omhändertagandenivå. Insatserna ska bedrivas med god kvalitet och med den enskildes delaktighet i fokus.

2.4 Lika rättigheter och möjligheter

Utredningsenheten ska arbeta för att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

2.5 Våld i nära relationer

Utredningsenheten ansvarar för stöd och insatser till personer som utsätts för våld i nära relationer. Ett samarbete med andra berörda, såsom omsorgs- och socialnämndens verksamheter är viktigt för den enskilde. Äldre kvinnor och kvinnor med funktionsnedsättning är extra utsatta grupper för våld i nära relationer. Våld i nära relationer kan handla om våld som är psykiskt, fysiskt, sexuellt, materiellt eller ekonomiskt.

2.6 Samtycke

Utredningsenheten och omsorgs- och socialnämndens verksamheter kan behöva samverka med varandra och med andra myndigheter utifrån personens individuella behov. För att få lämna ut information eller inhämta information om personer som är i behov av vård och omsorg behövs ett samtycke.

I vilket syfte samtycke inhämtas ska dokumenteras, dessutom ska det framgå:

- vilka andra myndigheter som får kontaktas
- om och eventuellt när närstående får kontaktas
- vilka sakkunniga och referenspersoner som får kontaktas
- när samtycket har lämnats och hur länge det gäller.

2.7 Informationsskyldighet till den enskilde

Utredningsenheten ska alltid informera om utbudet av övriga relevanta samhällstjänster såsom träffpunkter, öppna dagverksamheter, hushållsnära tjänster med flera.

2.7.1 Information mellan professioner

En informationsmöjlighet finns också mellan kommunens medarbetare inom olika professioner, till exempel mellan hemsjukvård och utredningsenheten. Information bör ske för att alla parter ska kunna ge det stöd, den vård och omsorg den enskilde har rätt till, förutsatt att den enskilde givit sitt samtycke.

2.8 Dokumentation hos myndighet och i verksamheten

Utredningsenheten och verksamheterna har krav att dokumentera. Grunduppgifter, utredning, beslut, genomförandeplan samt eventuella andra planer och uppföljningar av dessa samt journalanteckningar utgör den sociala dokumentationen. Man ska fortlöpande dokumentera hur arbetet med genomförandet av den enskildes beviljade insatser går. Den enskildes rättssäkerhet är central (SOSFS 2014:5).

3. Lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvård och sjukvård

Lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutenvård och sjukvård trädde i kraft den 2 januari 2018. Lagen innehåller bestämmelser om samverkan mellan landsting och kommun. Slutenvården ska skicka ett inskrivningsmeddelande inom 24 timmar efter inskrivning till alla berörda, då påbörjas vård- och omsorgsplaneringen för att den enskilde ska kunna skrivas ut från slutenvården. Sedan fortsätter vård- och omsorgsplaneringen i den enskildes hem så att den enskilde får det stöd den har rätt till. Det finns även en länsgemensam riktlinje mellan region och kommunerna som styr arbetet.

4. Samordnad individuell plan (SIP)

Samordnad individuell plan (SIP) är lagstadgad sedan 2010. SIP ska upprättas tillsammans med den enskilde om det finns behov av kompetens från flera professioner. En SIP ska tydliggöra vem som gör vad och när. En fungerande samverkan förenklar för den enskilde och anhöriga då de inte behöver lägga ner tid och energi på att själva samordna olika insatser som ges av flera olika professioner. SIP kan initieras av den enskilde, hälso- och sjukvården eller socialtjänsten.

5. Socialtjänstlagen

5.1 Bistånd i ordinärt boende

5.1.1 Hemtjänst

Syftet med hemtjänstinsatser är att möjliggöra ett eget boende och uppnå en så hög grad av självständighet som möjligt. Hemtjänst är en viktig resurs för att nå målet om att få bo självständigt under trygga förhållanden. Genom hemtjänst ska den enskilde och anhöriga kunna känna sig trygga. Hemtjänst ska ges i den omfattning som behövs för att den enskilde ska uppnå en skälig levnadsnivå. Ansökan om hemtjänst lämnas till utredningsenheten för bistandsprövning som tar beslut om insatser. Vid förändrade behov ska den enskilde meddela utredningsenheten.

Hemtjänst:

- kan ges till alla åldersgrupper
- kan ges till förälder som på grund av sjukdom/funktionshinder behöver hjälp med hemmets skötsel
- debiteras enligt hemtjänsttaxa med undantag för personer som ingår i LSS personkrets
- innebär planerade insatser
- innebär hjälp till självhjälp
- ges som punktinsatser vid olika tillfällen under dygnet och innebär inte sammanhängande insatser. Stöd kan ges genom fysiska besök, telefonsamtal eller kameratillsyn.
- ges i hemmet och/eller i närområdet, kan om förutsättningar finns även ges vid vistelse hos närstående
- brukaren förutsätts vara hemma då insatsen utförs
- innebär inte sjukvårdande insats eller behandlingsinsats
- ges inom kommunens gränser
- hemtjänst vid begränsad vistelse i annan kommun kan beviljas

Personligt utformat stöd är ett bistånd som kan beviljas för personer som omfattas av LSS-personkrets och som bor i ordinärt boende. Det kan bli aktuellt då det inte är lämpligt eller inte fungerar med ordinär hemtjänst eller där LSS-insatser inte är tillämpbara, exempelvis personlig assistans. För att ett personligt utformat stöd ska kunna beviljas ska den enskilde ha behov av hög personalkontinuitet och sammanhängande insatser. En annan viktig aspekt är att det krävs särskild ingående kunskap om den enskilde i samband med utförande av stöd i hemmet.

Omsorg:

Med omsorg avses åtgärder för att stödja och hjälpa till med dagliga personliga behov som den enskilde har svårt att klara av själv, såsom:

- Personlig hygien
- På- och avklädning
- Bäddning
- Förflyttningar
- Toalettbesök
- Hjälpa vid måltid, bereda och värming av färdiglagad mat
- Tillsyn
- Vård i livets slut

Social tid/ledsagning:

Personer som är i behov av social tid för exempelvis utevistelse eller social samvaro beviljas det upp till 2 timmar i veckan. Ledsagning beviljas 3 timmar i veckan till och från aktivitet om behov av stöd finns, i särskilda fall även under aktivitet. Ledsagning ska hjälpa den enskilde med funktionshinder att ta sig ut i samhället. Ledsagning beviljas om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt och om ledsagning krävs för att den enskilde ska erhålla skälig levnadsnivå. Ledsagning kan även beviljas till och från dagverksamhet, apoteksärenden och vårdbesök. Ledsagning gäller inte vid inköp av dagligvaror. Behov av social tid samt ledsagning skall i huvudsak tillgodoses inom trygghetsboenden och i de särskilda boendena, om den enskilde är boende på sådant boende. Om behovet inte kan tillgodoses kan biståndsbeslut fattas.

5.2 Serviceinsatser

- Bostadsvård – städning av två rum, kök och hall var tredje vecka. Hygienutrymmen/badrum varannan vecka.
- Tvätt- och klädvård – varannan vecka
- Inköp – en gång i veckan

I serviceinsatser ingår exempelvis att skaffa varor och tjänster, att tvätta och torka kläder, att städa bostaden (inklusive kök) samt diverse hushållssysslor. Angivna frekvenser är normgivande, men den enskildes behov kan påkalla att insatsen utförs oftare. I serviceinsatser ingår inte storstädning, bakning, trädgårdsskötsel, snöskottning, fönsterputsning, skötsel av husdjur med mera.

5.3 Övriga insatser inom hemtjänsten

- Trygghetslarm: Ett trygghetslarm kan vara en trygghet genom att kunna nå personal dygnet runt. Vid akuta behov av trygghetslarm ska biståndshandläggare kontakta utföraren för muntlig information. Om inte larm kan installeras omgående så kan tillfälliga tillsynsbesök läggas in som substitut för trygghetslarm.
- Telefonservice: Behov av trygghet genom att personal ringer upp på förutbestämda tider.
- Matdistribution: Matlådor som levereras till den enskilde en gång i veckan. Den enskilde väljer mellan minst 4 matlådor och högst 7 matlådor i veckan.

Om hemtjänst- och serviceinsatserna överstiger 120 timmar per månad ska behov av andra insatser beaktas och den enskilde informeras om vilka möjligheter som finns.

5.4 Hemtjänst till asylsökande

Asylsökande som väntar på beslut om uppehållstillstånd och har behov av hemtjänstinsatser kan ha rätt till det utifrån att de vistas i kommunen (vistelsebegreppet). Bistandsprövning skall alltid ske. Insatsen kan inte omfatta boende utan insatser kan enbart ges i hemmet. Insatser kan inte heller ges i form av särskilt anställd anhörig.

Hemtjänst till asylsökande gäller endast för personer som är i asylprocessen och kan uppvisa LMA-kort (id-handlings om styrker att de omfattas av Lagen om mottagande av asylsökande). Hemtjänstinsatser kan inte ges vid illegal vistelse i landet. Övriga behov ska tillgodoses av Migrationsverket.

5.5 Förenklad biståndshandläggning enligt 4 kapitlet 2 a § SoL

I Mjölby kommun kan personer från 75 år och äldre erbjudas visst stöd utan föregående behovsprövning. Vid samboende ska samtliga i hushållet vara 75 år eller äldre. Ett sådant erbjudande förutsätter att personer har informerats om i vilken utsträckning och på vilket sätt den enskilde kan påverka utförandet av insatser, på vilket sätt kommunen följer upp insatser och rätten att alltid kunna ansöka om bistånd enligt 4 kapitlet 1 § SoL.

Syftet med förenklad biståndshandläggning är att underlätta för den enskilde att tidigare ansöka om hjälp som gör vardagslivet lättare. Förenklingen innebär att ansökan görs skriftligt på en blankett där den enskilde anger vilka hemtjänstinsatser de ansöker om. Blanketten skickas därefter in till utredningsenheten. När blanketten inkommit kontaktar en biståndshandläggare den enskilde för att stämma av och eventuellt komplettera de lämnade uppgifterna innan ett formellt beslut fattas.

Följande insatser kan erhållas genom förenklad biståndshandläggning:

- Bostadsvård – städning av två rum, kök och hall var tredje vecka. Hygienutrymmen/badrum varannan vecka.
- Tvätt- och klädvård – varannan vecka
- Inköp – en gång i veckan
- Social tid – 1 timme i veckan
- Ledsagning – 4 timmar i månaden
- Dusch – 2 gånger i veckan
- Trygghetslarm
- Matdistribution

5.5.1 Kriterier för förenklad biståndshandläggning

- Uppfyller kriterierna för åldern
- Folkbokförd i Mjölby kommun
- Bor i ordinärt boende
- Själv kan besluta, planera samt följa en genomförandeplan

Om sökande är maka, make eller sambo ska båda uppfylla ovan fastställda kriterier.

5.5.2 Besluten är inte överklagningsbara

Beslut enligt bestämmelsen i 4 kapitlet 2 a § SoL är inte överklagningsbart genom förvaltningsbesvär, utan kan enbart bli föremål för domstolsprövning genom så kallad laglighetsprövning enligt 13 kapitlet kommunallagen.

6. Hälsa- och sjukvård

6.1 Hälsa- och sjukvårdslagen, HSL

Enligt hälsa- och sjukvårdslagen 2017:30 12:e kapitlet ska kommunen erbjuda en god hälsa- och sjukvård åt den enskilde som efter beslut av kommunen bor i en sådan boendeform eller bostad som avses i 5 kapitlet 5 § SoL. Kommunen ska erbjuda habilitering, rehabilitering och hjälpmedel för funktionshindrade.

Hemsjukvård kan även erbjudas till kommuninvånarna som bor i ordinärt boende. För att få sjukvård i hemmet ska den enskilde inte kunna ta sig till en vårdcentral på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning. Hemsjukvård kan ges i både kortare och längre perioder. Personal i hemtjänsten kan utföra hälsa- och sjukvårdsinsatser genom delegering från hemsjukvården. Kommunen har hälsa- och sjukvårdsansvar upp till och med sjuksköterske-, arbetsterapeut- och fysioterapeutnivå.

6.2 Egenvård

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2009:6) beskrivs om en hälsa- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård eller inte. Legitimerad hälsa- och sjukvårdspersonal ska bedöma om en patient kan utföra hälsa- och sjukvårdsåtgärden själv eller med hjälp av någon annan. Vilka åtgärder som räknas som egenvård beror på omständigheterna i varje enskilt fall. Bedömningen ska göras i samråd med patienten och ta hänsyn till den enskildes fysiska och psykiska hälsa samt livssituation. Finns behov av egenvård utfärdar ansvarig förskrivare en egenvårdsplan som ska sändas till utredningsenheten tillsammans med ansökan. Egenvård kan beviljas som bistånd enligt SoL.

Vid bedömning av rätten till insatsen personlig assistans enligt 9 § 2 LSS kan egenvård räknas som ett grundläggande eller ett annat personligt behov om det finns en egenvårdsplan upprättad och bifogad till begäran.

7. Boendestöd

Enligt 5 kapitlet 7 § SoL ska kommunen verka för att människor som av psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Boendestöd är ett stöd i ordinärt boende och ska ge den enskilde en möjlighet att bo kvar i den egna bostaden och klara sig så självständigt som möjligt. Centralt i boendestöd är den enskildes delaktighet utifrån förmåga.

Syftet med boendestöd är att tillsammans med den enskilde underlätta den dagliga livsföringen. Boendestöd innefattar att motivera till att bland annat bryta isolering och skapa en fungerande social tillvaro samt den enskildes hushållsskötsel.

Boendestöd vänder sig till personer i ordinärt boende med psykisk funktionsnedsättning eller utvecklingsstörning, eventuellt i kombination med andra funktionsnedsättningar.

8. Kontaktperson

Enligt 4 kapitlet 1 § SoL kan kontaktperson beviljas när den enskilde har ett begränsat socialt nätverk, riskerar isolering eller har behov av att bryta isolering. Kontaktpersonen ska tillgodose behovet av icke-professionella, medmänskliga och sociala kontakter. Syftet är främst att motivera den enskilde att delta i befintliga verksamheter så som mötesplatser men även andra sociala sammanhang. Insatsen utformas utifrån den enskildes behov och kan bland annat bestå av samtal och social samvaro. I insatsen kontaktperson ingår inte omvårdnad eller juridiska företrädande såsom att stödja med ekonomiska frågor. Kontaktperson kan även kombineras med andra insatser enligt SoL.

9. Bistånd i form av anhörigstöd

9.1 Hemtjänst/boendestöd som utförs av anhörig

Vem som utför en insats är en verkställighetsfråga. Stöd som utförs av anhöriga kan handla om allt från att hjälpa till med hemliv, viktiga livsområden, kontakt med vård och omsorg, personlig vård samt mellanmänniska interaktioner och relationer.

När den enskilde önskar hemtjänst och samtidigt önskar att hjälpen skall ges av anhörig eller att annan särskild person skall anställas för att utföra insatsen, utreds behovet av insatsen av utredningsenheten. Behovet av insats i tid och omfattning prövas och bedöms på samma sätt som för annan hemtjänst.

9.2 Anhörigbidrag enligt 4 kapitlet 2 § SoL

Då en närstående vårdar en anhörig kan anhörigbidrag utgå för att stödja den enskilde. Ersättningen följer prisbasbeloppet och beräknas procentuellt efter omfattning i enlighet med bedömningskriterier (bilaga 1) som är antagna av dåvarande omsorgsnämnd. Anhörigbidraget betalas ut till den som behöver omvårdnaden. För att beviljas anhörigbidrag skall den som vårdar vara ålderspensionär. Den anhörige utför omfattande insatser av personlig omvårdnad. Med personlig omvårdnad avses hjälp med påklädning, hygien och toalettbesök, förflyttning och medicinska insatser. Anhörigbidrag kan kompletteras med andra insatser till exempel dagverksamhet, växelvård och hemtjänst, om den anhöriges insats inte är tillräcklig för att tillgodose behoven. Anhörigbidrag kan således utges även om den närstående har växelvård eller dagverksamhet om kriterierna uppfylls då man vårdas i hemmet. Anhörigbidraget upphör vid ändrade förhållande till exempel om den närstående flyttar till permanent vårdboende samt vid korttidsvistelse som är längre än 30 dagar. Anhörigbidraget omfattning bör även omprövas om den enskilde beviljas andra insatser.

10. Bistånd i form av dagverksamhet för personer med demensdiagnos

I kapitel 6 § SoL står det att kommunen bör genom hemtjänst, dagverksamheter eller annan liknande social tjänst underlätta för den enskilde att bo hemma och att ha kontakt med andra. I 5 kapitlet 4 § SoL framgår att kommunen ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra samt för att bryta ensamhet och isolering. Syftet med dagverksamhet är att ge stimulans, aktivitet och social samvaro så att den enskilde kan fortsätta att bo hemma. För anhöriga kan den enskildes vistelse på dagverksamhet innebära avlastning.

Att delta i dagverksamhet är frivilligt. Behöver den enskilde i ordinärt boende stöd med att ta sig till och från dagverksamheten utreder utredningsenheten hur det kan lösas. Färdtjänst eller ledsagning kan vara lämpliga insatser.

11. Bistånd i form av daglig sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning

Enligt 5 kapitlet 7 § SoL ska kommunen verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att leva som andra. Kommunen ska medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning. Omsorgs- och socialnämnden kan bevilja personer med psykisk funktionsnedsättning i yrkesverksam ålder daglig sysselsättning enligt SoL då funktionsnedsättningen medför uppenbar risk för isolering och då den enskilde behöver den struktur i vardagen som en sysselsättning innebär. Daglig sysselsättning beviljas de personer som inte kan få behovet tillgodosett på annat sätt exempelvis genom arbetsförmedling, försäkringskassa eller arbetsmarknadsinsatser.

12. Avlösarservice enligt 4 kapitlet 1 och 2 §§ SoL

Avlösarservice kan beviljas till personer med ett varaktigt och omfattande omsorgsbehov och som inte kan lämnas utan längre tillsyn. Den enskilde ska varaktigt sammanbo med den som vårdar. Målet med avlösarservice är att underlätta för närstående att få tid och möjlighet att tillgodose sina egna behov, till exempel vila, avkoppling och för att upprätthålla sociala relationer utanför hemmet, samtidigt som vårdtagaren får sina behov av omsorg tillgodosedda. Avlösarservice är avgiftsfri och syftar till att skapa trygghet för såväl den hjälpbehövande som dennes vårdare. Avlösarservice beviljas 15 timmar och 1 natt i månaden. Den enskilde ringer själv till utföraren 7 vardagar innan avlösarservice ska komma i gång.

13. Växelvård

Växelvård kan vara aktuellt när en närstående vårdar den enskilde och behöver avlastning. Det ska bidra till att den enskilde kan bo kvar hemma i sitt ordinära boende längre än vad som annars hade varit möjligt. Växelvård kan erbjudas en alternativt två veckor av fyra. En vecka motsvaras alltid av sju dagar. Växelvård kan erbjudas maximalt två veckor av fyra. Om större behov finns skall permanent boende övervägas.

Växelvården upphör om den inte nyttjas vid två på varandra följande tillfällen och detta inte föranleds av sjukdom, sjukhusvistelse eller annan orsak som meddelats minst en vecka i förväg.

14. Korttidsboende enligt 4 kapitlet 1 § SoL

Korttidsboende är en form av särskilt boende där man vistas en begränsad tid och där den enskilde kan få vård och omsorg under hela dygnet. Korttidsvistelse kan erbjudas på olika grunder:

- En korttidsplats kan erbjudas till personer som är färdigbehandlade på sjukhus men ännu inte redo att återgå till ordinärt boende. Den enskilde kan vara i behov av rehabilitering innan hemgång.
- En korttidsplats kan erbjudas då den enskilde vistas i hemmet och inte kan få sitt behov av vård och omsorg tillgodosett i det ordinära boendet. I detta fall skall en läkarbedömning göras innan den enskilde beviljas korttidsvistelse, detta för att exempelvis uppmärksamma den enskildes medicinska behov och för att utesluta att vård inom slutenvård inte föreligger.
- Behov av korttidsboende kan även uppstå då det står klart att den enskilde behöver stöd och hjälp men då det är oklart i vilken form och omfattning. Korttidsvistelse kan då beviljas i utredningssyfte.
- En korttidsplats kan erbjudas som avlastning för närstående. När en närstående som står för hela eller delar av vården och omsorgen tillfälligt inte kan ge detta stöd kan behov av korttidsboende uppstå för den som får omsorgen. Det kan till exempel bli aktuellt för att den närstående ska kunna få rekreation, resa bort eller om hon eller han blir inlagd på sjukhus – om hemtjänstinsatser inte bedöms vara tillräckliga för att tillgodose den enskildes behov.
- En korttidsplats kan beviljas om den enskilde trots omfattande hemtjänst- och hemsjukvårdsinsatser inte känner sig trygg med den vård och omsorg som ges i hemmet i livets slutskede.

15. Trygg hemgång

Hemgång till den egna bostaden efter en sjukhusvistelse eller vistelse på korttidsplats kan vara förknippad med oro och osäkerhet om den egna förmågan att klara av vardagens aktiviteter. Trygg hemgångsbeslut beviljas upp till 14 dagar.

Syftet med insatsen trygg hemgång är att möjliggöra en trygg hemgång med stöd av anpassade insatser i hemmet efter vistelse på korttidsplats eller sjukhus. Målet är att den enskilde kan återvända till hemmet efter sjukhus- eller korttidsvistelse på ett tryggt och säkert sätt samt att den enskilde ska kunna och vilja bo kvar hemma med eller utan fortsatt stöd. Efter ett förutbestämt antal dagar hemma görs vårdplanering i hemmet där beslut tas om den enskildes behov av fortsatt stöd från hemtjänst.

Trygg hemgångsteamet består av undersköterska, sjuksköterska, hemtjänstpersonal, arbetsterapeut samt sjukgymnast.

Om den enskilde är ansluten till lasarettansluten hemsjukvård (LAH) eller specialiserad rehabilitering i hemmet (SRH) beviljas inte trygg hemgång, detta på grund av att den enskilde genom LAH och SRH har tillgång till arbetsterapeut samt sjukgymnast.

16. Bistånd i form av särskilt boende

Särskilt boende är ett samlingsnamn för olika boendeformer för personer inom omsorgen om äldre och funktionsnedsatta. Särskilt boende är en individuellt behovsprövad insats som beviljas enligt 4 kapitlet 1 § SoL. Det finns särskilda boenden utan speciell inriktning och särskilda boenden för personer med demenssjukdom.

Det finns ett lagstadgat krav att kommuner ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre enligt 5 kapitlet 5 § SoL. Kommunen ska inrätta bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring enligt 5 kapitlet 7 § SoL.

Syftet med särskilt boende är att tillgodose behov av stöd, vård och omsorg som inte kan ges i ett ordinärt boende. I huvudsak beviljas särskilt boende till personer som inte längre kan få behovet av tillsyn, omvårdnad och säkerhet tillgodosett i ett eget ordinärt boende. Insatsen kan också ges utifrån psykiska aspekter samt behov av trygghet.

16.1 Särskilt boende för personer med demenssjukdom

Särskilt boende med demensinriktning vänder sig till personer med demenssjukdom som har behov av vård och omsorg till följd av sin sjukdom. Det kan handla om att den enskilde har beteenden som till följd av sin art, intensitet eller varaktighet orsakar svårigheter för personen själv eller dennes omgivning. På ett särskilt boende med demensinriktning finns kunskap att bemöta dessa behov samt att ge personer med demenssjukdom ett värdigt liv och ett meningsfullt innehåll i dagen.

16.2 Rätten att bo tillsammans i särskilt boende enligt 4 kapitlet 1 c § SoL

För den som har beviljats bistånd i form av boende i en sådan särskild boendeform som avses i 5 kapitlet 5 § ska det ingå i en skälig levnadsnivå att kunna sammanbo med make eller sambo. Detta gäller under förutsättning att paret varaktigt har sammanbott eller, om den ena parten redan bor i ett sådant boende, att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott. Detta gäller oavsett om maken eller sambon har behov av boende i särskild boendeform.

Syftet med rätten att få bo tillsammans i särskilt boende är att par ska kunna fortsätta bo tillsammans även om den ena parten behöver så omfattande stöd, vård och omsorg att den enskilde behöver bo i ett särskilt boende. Den medboende har enligt äktenskapsbalken ingen omvårdnadsplikt gentemot den biståndsberättigade. Därför avgör den medboende själv i vilken omfattning han eller hon eventuellt vill hjälpa till med personlig vård av den andra parten.

Parboende kan verkställas genom:

- Samma rum
- Samma lägenhet
- Olika lägenheter på samma enhet/våning/avdelning
- Olika lägenheter i samma byggnad
- Särskilt boende och trygghetsboende i samma byggnad (gäller enbart vid tillämpning av 4 kapitlet 1 c § SoL).

16.2.1 När båda makarna har behov av särskilt boende enligt 2 kapitlet 2 § SoL

För de fall makar, sambor eller registrerade partners beviljas boende i en sådan särskild boendeform som avses i 5 kapitlet 5 § SoL skall med skälig levnadsnivå förstås att båda bereds plats i samma boende, om de begär det.

16.2.2 När den medboende klarar sig utan stöd

Om den medboende inte har beviljats några insatser enligt SoL för egen räkning sköter den enskilde sig på egen hand. Så länge den medboende inte har något stöd enligt SoL dokumenteras det inte i journal och den medboende omfattas inte heller av offentlighets- och sekretesslagen. Den medboende omfattas inte heller av avgiftsreglerna enligt SoL så länge den enskilde inte har några insatser.

16.2.3 Hälso- och sjukvårdsinsatser för den medboende

Den medboende omfattas inte av kommunens ansvar i särskilt boende kring hälso- och sjukvårdsinsatser. När den medboende behöver hälso- och sjukvårdsinsatser hanteras det på samma sätt som i ordinärt boende. Detta innebär att den som har behov av hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet får insatser av Region Östergötland om personen kan ta sig till vårdcentral eller sjukhusmottagning, annars är det kommunen som tillgodoser hälso- och sjukvårdsinsatserna.

16.2.4 När den medboende är i behov av stöd

När den medbonden är i behov av stöd beviljas den enskilde hemtjänst. Den medboende kan få hemtjänst som i ordinärt boende. När den medboenden är i behov av hemtjänst utförs stödet av personal på det särskilda boendet. Om den medboende beviljas hemtjänst eller har hemsjukvård omfattas den enskilde av avgiftsregler som gäller för de insatserna. Om den medboendes situation förändras så att denne ansöker om särskilt boende handläggs detta som när personen bor i ordinärt boende. Om den medboende beviljas särskilt boende kan den enskilde bo kvar i sin lägenhet med beslut om särskilt boende.

16.2.5 Parbo – när den ena avlider

Om den biståndsberättigade avlider upphör förutsättningarna för medboende och därmed torde beslutet kunna återkallas. Den medboendes rätt att bo kvar i bostaden i det särskilda boende får då hanteras av det hyresrättsliga regelverket. Enligt socialstyrelsens vägledning har en sammanboende make/maka eller sambo i normalfallet rätt att överta en gemensam lägenhet efter dödsfall, även om de inte tillhör den kategori som har rätt till boendet, det vill säga i detta fall den som fått beslut om bistånd i form av särskilt boende för äldre. Även om bara en av parterna är hyresgäst kan således maken eller sambon ha rätt att överta hyresrätten. Den rätten kan prövas som ett förlängningsärende mot den kvarvarande eller genom att dödsboet ansöker om att överlåta hyresrätten på den kvarvarande maken eller sambon. Förlängningsrätten kan brytas om det finns skäl enligt någon av punkterna i 12 kapitlet. 46 § jordabalken.

I Mjölby kommun är det praxis att den kvarlevande maka/make eller sambo erbjuds en mindre lägenhet på samma eller annat boende.

16.3 Vid anvisning av särskilt boende

Den enskilde som blir beviljad särskilt boende kan lämna önskemål om vilket boende personen vill flytta till. Den enskilde erbjuds dock alltid särskilt boende i hela kommunen. När ett särskilt boende anvisats måste den enskilde lämna besked senast efter en vecka, om inte särskilda skäl föreligger.

Om den sökande vid tillfället för platsanvisningen befinner sig på korttidsboende och tackar nej, kan den enskilde erbjudas hemtjänstinsatser i ordinärt boende i avvaktan på anvisning på önskat boende. Utredningsenheten ska ta ställning till om det är möjligt för den enskilde att gå till det ordinära boendet och vänta på anvisning av särskilt boende. Den enskilde kan dock inte bo kvar på korttidsboende i avvaktan på önskat boende, utan får då tacka ja till anvisat boende och sedan ställa sig i kö för överflytt till önskat boende. Om det inte är möjligt för den enskilde att gå hem med hemtjänstinsatser i ordinärt boende i avvaktan på särskilt boende kan korttidsvistelsen förlängas fram tills den enskildes flytt till ett särskilt boende.

17. Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade

17.1 Personkretsbedömning

LSS omfattar tre grupper som kallas lagens personkrets;

Personkrets 1:

Diagnoserna som ingår i personkrets 1 är utvecklingsstörning samt autismspektrumstörning. Diagnoserna är bedömda av legitimerad- läkare, psykolog eller psykiatriker.

Personkrets 2:

Personkrets 2 innefattar personer som har fått bestående hjärnskada i vuxen ålder. Hjärnskadan kan även ha uppstått genom sjukdom av kroppslig art eller skador som orsakats av yttre våld, exempelvis olycksfall.

Personkrets 3:

De fysiska eller psykiska funktionsnedsättningarna ska vara betydande, varaktiga, omfattande och inte orsakas av normalt åldrande. Funktionsnedsättningen ska vara stor och förorsaka betydande svårigheter i den dagliga livsföringen, vilket gör att personen har behov av omfattande stöd och service. Betydande svårigheter innebär att den enskilde inte på egen hand kan klara vardagliga rutiner som till exempel hushållsskötsel, personlig omvårdnad, kommunikation, förflyttningar samt mellan mänskliga relationer och interaktioner.

Funktionsnedsättningen ska vara varaktig, den får inte vara av övergående natur eller tillfällig. Funktionsnedsättningen ska vara livslång alternativt mycket långvarig. En sammanvägning görs av den enskildes medicinska behov, sociala behov, psykologiska och pedagogiska faktorer.

Funktionsnedsättningen ska vara av sådan karaktär att det i hög grad påverkar flera livsområden samtidigt, exempelvis personlig omvårdnad, kommunikation, förflyttningar, boende samt även arbete och fritid och behov av habilitering.

18. Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS

Syftet med personlig assistans är att stärka den enskildes möjlighet att leva ett självständigt och oberoende liv, den enskilde ska ha egenmakt över sitt liv. Med personlig assistans avses ett personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer. Personlig assistans ges till den som på grund av stora och varaktiga funktionsnedsättningar behöver hjälp med grundläggande behov. Med grundläggande behov avses personlig hygien, måltider, på- och avklädning, kommunikation, eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den enskilde. Utöver assistans för de grundläggande behoven kan den enskilde även få personlig assistans för övriga behov, om inte dessa tillgodoses på annat sätt. Utgångspunkten för personlig assistans är att allt stöd den enskilde behöver ska tillgodoses genom insatsen.

Personlig assistans kan utredas av både kommun och Försäkringskassan. När kommunen utreder behoven och upptäcker att den enskilde har grundläggande behov som överstiger 20 timmar per vecka ska kommunen meddela det till Försäkringskassan, som då gör en egen utredning.

När den enskilde ansöker om personlig assistans både hos kommunen och Försäkringskassan har båda instanserna skyldighet att utreda ansökan oberoende av varandra. Hembesök kan dock ske vid samma tillfälle om den enskilde vill.

Personer över 65 år behåller sin personliga assistans som han eller hon beviljats före 65 års ålder, men kan inte beviljas någon utökning. Ansökningar om personlig assistans som inkommer efter 65 års dag avslås därför. Vid behov av utökade insatser efter 65 års ålder kompletteras insatserna med insatser enligt SoL.

19. Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS

Ledsagarservice ska underlätta för den enskilde att delta i samhällslivet. Ledsagarservice ska ha karaktär av personlig service och anpassas efter de individuella behoven. Insatsen är till för att möjliggöra enklare aktiviteter och att bryta isolering, till exempel som att besöka vänner, delta i fritidsaktiviteter, i kulturlivet eller för att promenera. Att åka på semester utomlands anses inte ha karaktären av en enklare aktivitet och således ges inte ledsagarservice för detta, om det inte är fråga om alldeles speciella omständigheter. Ledsagning för semesterresa inom Sverige beviljas med maximalt upp till en vecka per år.

Insatsen ledsagarservice kan beviljas till personer som ingår i LSS personkrets och som inte har personlig assistans. Då det ingår fritids- och kulturella aktiviteter i insatsen bostad med särskild service ska ledsagarservice enbart beviljas om boendet inte tillgodoser behoven.

Ledsagarservice ges till vuxna eller barn över 13 år. Barns behov av ledsagning till och från kultur- och fritidsaktiviteter är ett föräldraansvar.

20. Kontaktperson enligt 9 § 4 LSS

Kontaktperson är ett icke professionellt stöd som beviljas till personer som tillhör personkrets som saknar vänskapsrelationer, har ett begränsat socialt nätverk och som riskerar social isolering eller har behov av att bryta isolering. En kontaktperson ska kunna ge råd till den enskilde i vardagliga situationer som inte är av komplicerad natur. Då det ingår fritids- och kulturella aktiviteter i insatsen bostad med särskild service ska kontaktperson enbart beviljas om boendet inte tillgodoser behoven.

21. Avlösarservice i hemmet enligt 9 § 5 LSS

Avlösarservice är en insats till stöd för anhöriga och innebär att avlösaren tillfälligt övertar omvårdnaden från de anhöriga. Avlösarservice i hemmet kan ses som ett alternativ till korttidsvistelse utanför hemmet. Avlösarservice kan beviljas till barn och vuxna med funktionsnedsättning. Den ges för att familjen ska kunna genomföra aktiviteter som personen med funktionsnedsättning inte deltar i eller för att anhöriga ska kunna ägna sig åt syskon. Avlösarservice till personer med funktionsnedsättning ska ge den anhöriga möjligheten till egen tid och avkoppling i eller utanför hemmet. Det kan även handla om att anhöriga behöver uträtta vardagssysslor som exempelvis att göra inköp, vila eller göra något trevligt tillsammans. Avlösarservice är inte tillämpligt istället för barnomsorg eller tillsyn vid studier eller arbete. Avlösarservice ska utformas så att den känns meningsfull för den enskilde. Om insatsen rör ett barn är det viktigt att avlastningen det ger föräldrarna, också blir bra för barnet. Samtliga beviljade och sökta insatser behöver beaktas vid behovsbedömning och beslut. Hänsyn ska tas till om barnet kan ha flera olika insatser.

22. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet enligt 9 § 6 LSS

Korttidsvistelse utanför det egna hemmet innebär att en person med funktionsnedsättning, som tillhör personkretsen, tillfälligt får vistas på ett korttidshem, hos en stödfamilj eller delta i en lägervistelse. Genom insatsen ska anhöriga kunna få utrymme för avkoppling och den enskilde ska få möjlighet till miljöombyte och stimulans. Insatsen ska ge stimulans för utveckling och ökad självständighet för ungdomar och vuxna som bor i föräldrahemmet.

Korttidsvistelse utanför hemmet kan beviljas till barn och vuxna som bor i det egna hemmet. Även personer med personlig assistans kan beviljas korttidsvistelse. Om personen flyttar till bostad med särskild service avslutas korttidsvistelse utanför det egna hemmet. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet ska utformas individuellt utifrån hela familjens behov samt så att det känns meningsfullt för den enskilde.

Korttidsvistelse kan utföras både vid enstaka och sammanhängande dygn. Korttidsvistelse ersätter inte insatser/stöd från andra huvudmän såsom barnomsorg/fritidshem. Om insatsen rör ett barn är det viktigt att avlastningen det ger föräldrarna, också blir bra för barnet. Hänsyn ska tas till om barnet kan ha flera olika insatser.

Vid alla former av korttidsvistelse utanför det egna hemmet debiteras vårdnadshavare eller den vuxna personen med funktionsnedsättning en måltidsavgift, i övrigt är insatsen kostnadsfri.

23. Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt 9 § 7 LSS

Korttidstillsyn för barn över 12 år ska vara tillgänglig före och efter skoldagens slut samt under skollov och studiedagar. Enligt skollagen ska kommunen bedriva förskole- och fritidsverksamhet. Kommunen har enligt 14 kapitlet 7 § skollagen skyldighet att erbjuda fritidshem till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år. Många ungdomar som tillhör personkrets kan ha svårt att klara sig själva när deras föräldrar förvärvsarbetar. Skolungdom över 12 år har därför tillförsäkrats en rätt till korttidstillsyn före och efter skoldagen samt under lov och studiedagar.

Insatsen kan även beviljas till ungdomar med funktionsnedsättning för att tillgodose en trygg och meningsfull fritid. Beslutet gäller som längst till och med att den enskilde slutar gymnasiet.

24. Bostad med särskild service för barn eller ungdomar enligt 9 § 8 LSS

Barn och ungdomar som inte kan bo i föräldrahemmet kan ha rätt till bostad med särskild service för barn eller ungdomar. Insatsen kan beviljas i familjehem eller i barn- och ungdomsboende. Syftet med insatsen är att ge möjlighet till en kompletterande varaktig uppväxtmiljö för barn och ungdomar som till följd av funktionsnedsättning behöver bo utanför föräldrahemmet. Insatsen ska skapa goda förutsättningar för social utveckling samt tillgodose behov av stöd och en trygg uppväxt.

Bostad med särskild service för barn eller ungdomar är en heltäckande insats. Den kan beviljas när familjens behov av stöd är så stort till följd av barnets eller ungdomens funktionsnedsättning så att andra insatser inte är tillräckliga. Bostad med särskild service för barn och ungdom ska ofta tillgodose komplicerade omvårdnadsbehov, men kan ibland också vara motiverat på grund av skolgång på annan ort. Utgångspunkten vid bedömning av behov är att hitta den bästa lösningen för barnet eller ungdomen. Insatsen gäller fram tills ungdomen slutar gymnasiet. Ungdomen flyttar då ofta vidare till en bostad med särskild service för vuxna.

25. Bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS

Vuxna personer som omfattas av lagen kan ha rätt till en bostad med särskild service. En sådan bostad kan utformas på olika sätt. Huvudformerna är servicebostad, gruppbofastad och annan särskild anpassad bostad. Servicebostad och gruppbofastad består av både personalstöd och bostad, annan särskild anpassad bostad saknar fast bemanning men det har skett en viss grundanpassning av bostaden. Insatsen bostad med särskild service beviljas till vuxna personer med funktionsnedsättning som behöver stöd och närhet till personal dygnet runt. Bostad med särskild service ska skapa möjlighet att leva som andra.

Insatsen är heltäckande utifrån den enskildes behov den kan beviljas när behovet av stöd är så stort att andra insatser inte är tillräckliga. Den som bor i bostad med särskild service ska huvudsakligen bo där. Stödet ska ges så att den enskilde blir så självständig som möjligt. I insatsen ingår att göra aktiviteter och utflykter. I en bostad med särskild service ingår framförallt stöd med:

- Personlig hygien, på- och avklädning
- Hemliv, hushållsskötsel, måltider
- Förflyttning
- Kommunikation, upprätthålla sociala kontakter och bryta isolering
- Måltider
- Göra tillvaron begriplig, förutsägbar och trygg
- Vara behjälpliga vid hälso- och sjukvård inklusive habilitering och rehabilitering och hjälpmedel samt tandvård

26. Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS

Personer som har rätt till daglig verksamhet är i yrkesverksam ålder, saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig som huvudsaklig syssla. Insatsen daglig verksamhet kan beviljas till personer som omfattas av personkrets 1 och 2.

Daglig verksamhet syftar till att ge den enskilde en meningsfull sysselsättning och erbjuda stimulans, gemenskap och utveckling på den enskildes villkor. Genom daglig verksamhet erbjuds den enskilde struktur och rutiner i sin vardag. Insatsen kan leda till att den enskilde i ett senare skede kan erhålla en anställning med lönebidrag eller förvärvsarbete.

27. Ansvarsfördelning mellan bosättnings- och vistelsekommun

Enligt 2 a kapitlet 1 § SoL ska den kommun där den enskilde vistas ansvara för stöd och hjälp. När en person enligt 2 a kapitlet 8 § SoL till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom har behov av insatser för att kunna genomföra en kortare vistelse i en annan kommun än bosättningskommunen, ska bosättningskommunen ersätta vistelsekommunen för kostnader som uppkommer för verkställighet. Då en person som är bosatt i Mjölby kommun vistas tillfälligt i annan kommun begär utredningsenheten hjälp med att verkställa beslutade insatser i vistelsekommunen.

28. Sökande från annan kommun, permanent vistelse enligt 2 a kapitlet 8 och 9 §§ SoL

När en person ansöker om insatser i en annan kommun med stöd av 2 a kapitlet 8 § SoL ska ansökan prövas i två steg. Först prövas om personen tillhör bestämmelsens personkrets (hög ålder, funktionsnedsättning och allvarlig sjukdom) och därefter, om så anses fallet, prövas behovet av insatser. Inflyttningskommunen ska vid sin prövning av personkretsfrågan väga in alla omständigheter som kan vara relevanta. När det är fråga om att bedöma behovet av vård och omsorg till följd av hög ålder kan hänsyn tas till omständigheter som påverkar det fysiska eller psykiska välmåendet, såsom otrygghet och ensamhet. Ansökan ska behandlas på samma sätt som om den sökande var bosatt i kommunen.

Enligt 2 a kapitlet 9 § SoL är bosättningskommunen skyldig att på begäran bistå med utredning som den andra kommunen behöver för att kunna pröva ansökan.

29. Uppföljning och omprövning

Utredningsenheten har till uppgift att regelbundet följa upp beslutade insatser en gång per år eller när behoven förändras. Den enskilde, närstående, utförare med flera kan påkalla behov av uppföljning. Insatserna ska följas upp så länge de pågår. Tidsbegränsade beslut behöver följas upp innan de går ut.

Uppföljning ska ske systematiskt och bygga på samtal med den enskilde och uppgifter från utföraren. Uppföljning med den enskilde kan genomföras genom exempelvis telefonsamtal eller hembesök. Uppföljning syftar till att bedöma om den enskilde får sina aktuella behov tillgodosedda och om det är aktuellt att ompröva eller besluta om nya insatser.

Uppföljningen ska visa hur bra insatsen tillgodoser den enskildes behov. I uppföljningssamtalet undersöks den enskildes upplevelse av kvaliteten på till exempel bemötande, inflytande och genomförande. En sammanvägning och analys av det förändrade funktionstillståndet och tidigare beslutad insats kan påverka eller förändra behovet av insatser och leda till en ny ansökan och utredning.

Uppföljning syftar till att bedöma om den enskilda får sina behov tillgodosedda och om insatsens omfattning ska minskas eller ökas. Omprövning görs för att bedöma om behov av insats inte längre föreligger eller har minskat i omfattning. Vid en uppföljning kan även den enskilde ansöka om/begära en annan insats eller begära utökning av befintlig insats.

Beslut om boendestöd för målgrupp socialpsykiatri ska följas upp 3 månader efter uppstart av insats. Därefter ska uppföljning ske årligen eller oftare vid behov. Personal i boendestödet ska signalera i tidigt skede om den enskilde inte tar emot beviljat stöd så att en uppföljning kan göras så fort som möjligt.

I avvaktan på att ett beslut kan verkställas är det viktigt att handläggaren håller sig uppdaterad kring situation av behov hos den enskilde. Detta ska ske regelbundet och vid behov ska andra kompletterande insatser erbjudas. Om den enskilde tackar nej till verkställighet ska beslutet följas upp och vid behov omprövas.

30. Förtydligande av ord och begrepp

SoL	Socialtjänstlagen (2001:453).
LSS	Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.
IBIC	Individens behov i centrum.
HSL	Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).
SIP	Samordnad individuell plan.
LMA	Lagen om mottagande av asylsökande med flera (1994:137)
LAH	Lasarettansluten hemsjukvård
SRH	Specialiserad rehabilitering i hemmet
SOSFS 2014:5	Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS
SOSFS 2009:6	Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2009:6) om bedömningen av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård
Lag (2017:612)	om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård
Socialstyrelsen	Rätten att fortsätta bo tillsammans i ett äldreboende – vägledning för tillämplig av socialtjänst- och hyreslagstiftning.

Omsorgs- och socialförvaltningen
Omsorgs- o Socialförvaltningen
Telefon: 0142-850 00
E-post: social@mjolby.se
Burensköldsvägen 11-13, 595 80 Mjölby

